

Familie puternică pentru fiecare Copil

BULETIN INFORMATIV Nr.3

MARTIE 2015

*Echipa AO "Parteneriate
pentru fiecare copil" vă urează
Paște fericit
alături de cei dragi!*

ÎN ACEASTĂ EDIȚIE

Interviu cu Doamna Valentina Chicu, șef al Direcției învățământ preuniversitar, Ministerul Educației ..... pag. 2

Condiții speciale de examinare la examenele de absolvire pentru elevii cu CES ..... pag. 5

PPFC a lansat șirul de instruirii pentru desfășurarea programului educațional destinat copiilor din familiile afectate de alcoolism ..... pag. 6

Deciziile administrațiilor publice locale mai aproape de interesele copiilor ..... pag. 7

O campanie de informare despre Serviciul de asistență parentală profesionistă va fi desfășurată la Cahul ..... pag. 10

ACASĂ e lângă MAMA ..... pag. 11

Valentina CHICU,
șef al Direcției învățământ preuniversitar,
Ministerul Educației:

**„Provocarea cea mai mare este
sincronizarea eforturilor pentru
asigurarea bunăstării
și dezvoltării fiecărui copil”**

- În anul 2012 a finalizat implementarea Strategiei naționale privind reforma sistemului rezidențial de îngrijire a copilului, care și-a atins obiectivul de reducere cu 50 la sută a copiilor plasați în instituții rezidențiale. Ministerul Educației a continuat cursul de reformă? Care sunt realizările din ultimii 3 ani?

- Implementarea Strategiei naționale privind reforma sistemului rezidențial de îngrijire a copilului pentru anii 2007-2012 a fost dictată de necesitatea asigurării respectării dreptului copilului de a crește și a se dezvolta

în mediul familial. Reorganizarea instituțiilor rezidențiale a însemnat reintegrarea copiilor în familii, dar și incluziunea socială și educațională a copiilor în instituțiile de învățământ din comunitate, adică asigurarea dreptului la o educație de calitate. Proces complex, multidimensional și deloc ușor pentru toți cei implicați. Pentru asigurarea procesului de incluziune educațională a copiilor dezinstiționalizați au fost necesare, în primul rând, consolidarea cadrului normativ, crearea structurilor adecvate, identificarea mecanismelor oportune de finanțare, profesionalizarea cadrelor didactice. Voi face referință doar la câteva

Pentru asigurarea procesului de incluziune educațională a copiilor dezinstiționalizați au fost necesare, în primul rând, consolidarea cadrului normativ, crearea structurilor adecvate, identificarea mecanismelor oportune de finanțare, profesionalizarea cadrelor didactice.

dintre realizările obținute în ultimii trei ani în acest domeniu: aprobarea Codului Educației și a Strategiei „Educația - 2020”, în care există prevederi ce vizează direct procesul de incluziune a copiilor cu cerințe educaționale speciale; instituirea Centrului Republican de Asistență Psihopedagogică (CRAP) și a Serviciilor de Asistență Psihopedagogică

(SAP) în fiecare unitate administrativ-teritorială; aplicarea mecanismelor de finanțare și alocarea resurselor financiare pentru dezvoltarea serviciilor, și asigurarea condițiilor în instituțiile de învățământ; instruirea diferitor categorii de specialiști implicați în

procesul de incluziune educațională etc.

- Și totuși, care este cea mai mare provocare pentru sistem?

- Întrebarea în sine este o provocare, deoarece nu concretizează sistemul la care se referă și oferă spațiu pentru reflecție. În context consider necesar să vorbim despre un sistem multidimensional necesar fiecărui copil pentru a crește, a se dezvolta și a avea parte de o copilărie fericită. Niciunul dintre sistemele tradiționale: sistemul educațional, sistemul de protecție socială și îngrijire a copilului, sistemul de ocrotire a sănătății – nu pot, separat, să

Statul, în conformitate cu prevederile Codului Educației, asigură înscrierea copilului cu cerințe educaționale speciale în instituția de învățământ general și abordarea individualizată a copilului, iar în caz de necesitate, asigurarea învățământului special ori a învățământului la domiciliu.

asigure acel sistem complex necesar copilului. Personal consider că provocarea cea mai mare este sincronizarea și focalizarea eforturilor pentru a crea împreună mediul oportun pentru asigurarea bunăstării și dezvoltării fiecărui copil. Am avea nevoie de un Minister al Copilului care să antreneze și familia și comunitatea pentru a crea un mediu prietenos copilului. Colaborarea eficientă și fructuoasă este resursa de bază pentru a face față provocării.

- Codul Educației conține compartimente separate referitor la educația incluzivă și reforma sistemului rezidențial. Ce schimbări vor fi operate în aceste domenii odată cu implementarea Codului?

- Statul, în conformitate cu prevederile Codului Educației, asigură înscrierea copilului cu cerințe educaționale speciale în instituția de învățământ general și abordarea individualizată a copilului, iar în caz de necesitate, asigurarea învățământului special ori a învățământului la domiciliu. Schimbările care urmează să se producă țin de asigurarea accesului, relevanței și calității educației fiecărui copil. Prevederile Codului Educației se referă și la structurile create pentru susținerea educației incluzive – CRAP și SAP din unitățile administrativ teritoriale, ceea ce va permite asigurarea funcționării eficiente a respectivelor structuri.

Trebuie să menționez că, în Codul Educației este definit conceptul de educație incluzivă ca proces educațional care răspunde diversității copiilor și cerințelor individuale de dezvoltare și oferă oportunități și șanse ega-

le de a beneficia de drepturile fundamentale ale omului la dezvoltare și educație de calitate în medii comune de învățare. Această definiție oferă o nouă perspectivă asupra educației în general și solicită eforturi mari de schimbare a școlii.

- În anul 2014, în fiecare raion/municipiu au fost create SAP. Deși au fost create de puțin timp, așteptările vis-a-vis de activitatea acestora sunt foarte mari. Reușesc acestea să se descurce? Care este implicarea lor în asigurarea unei educații incluzive?

- Așteptările cu adevărat sunt mari și sper că acestea vor fi îndreptățite. Respectivul structuri sunt indispensabile pentru acordarea asistenței de care are nevoie școala pentru a promova educația incluzivă. Pe parcursul anului 2014 și până în prezent Ministerul Educației a optat pentru consolidarea capacităților structurilor nou create prin organizarea activităților de formare continuă a angajaților

Foto simbol

SAP de către formatori naționali și experți de talie internațională. SAP reușesc diferit, în dependență de nivelul de pregătire a angajaților. Dar, cu certitudine putem afirma, în baza exemplurilor concrete, că aceste structuri au reușit să acorde suportul necesar pentru a identifica, evalua și soluționa majoritatea situațiilor copiilor cu cerințe educative speciale.

- Cum vede Ministerul Educației integrarea copiilor cu probleme senzoriale în instituția din comunitate?

- Ministerul Educației consideră necesară reconsiderarea instituțiilor de învățământ special. În instituțiile speciale azi învață mulți copii care ar putea, cu puțin suport, să-și continue studiile în școlile din comunitate și urmează să identificăm acești copii, să pregătim, în perioada verii, transferul lor în școlile din localitățile de baștină. Concomitent vom pregăti și instituțiile de învățământ pentru a asigura incluziunea acestor copii. Pentru copiii cu deficiențe senzoriale severe, care au nevoie de o abordare specifică și specială, cel puțin la debutul școlar, Ministerul Educației va consolida capacitățile instituțiilor speciale de învățământ, inclusiv a instituțiilor de educație timpurie.

- Ați listat un șir de realizări, cum reușiți și cine sunt partenerii Dumneavoastră?

.....

Ministerul Educației consideră necesară reconsiderarea instituțiilor de învățământ special. În instituțiile speciale azi învață mulți copii care ar putea, cu puțin suport, să-și continue studiile în școlile din comunitate și urmează să identificăm acești copii, să pregătim, în perioada verii, transferul lor în școlile din localitățile de baștină.

.....

- Există o platformă funcțională de colaborare și consultare în promovarea educației incluzive – Consiliul Consultativ – din care fac parte reprezentanții Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerului Sănătății, a Ministerului Finanțelor, precum și reprezentanții societății civile: UNICEF Moldova, AO "Femeia și copilul - Protecție și Sprijin", AO "Parteneriate pentru fiecare copil", KulturKontakt Austria, Lumos Foundation Moldova, AO "Copil, Comunitate, Familie", AO "Keystone Moldova", Centrul Educațional "Pas cu Pas", Centrul "Speranța", Centrul Educațional "Pro Didactica". Istoria colaborării cu fiecare dintre ONG-urile enumerate ne oferă practici de succes și explică realizările obținute de noi toți în domeniul educației incluzive.

Foto simbol

Condiții speciale de examinare la examenele de absolvire pentru elevii cu CES

Copiii cu cerințe educaționale speciale (CES) vor beneficia și în anul curent de condiții speciale la susținerea examenelor de absolvire a gimnaziului și liceului. În acest scop, Comisia Națională de Examine a aprobat instrucțiunea care stabilește proceduri clare de organizare a examenelor pentru această categorie de candidați.

Potrivit ministrului Maia Sandu, instrucțiunea a fost elaborată pentru a acorda șanse egale elevilor cu cerințe educaționale speciale de a susține examenul de Bacalaureat și examenele de absolvire a ciclului gimnazial. „În acest document sunt stabilite reguli clare pentru responsabilii de organizarea examenelor, astfel încât să nu mai existe loc pentru interpretări”, a subliniat ministrul.

Documentul prevede că elevii cu deficiențe neuro-motorii sau vizuale grave vor avea la dispoziție mai mult timp pentru rezolvarea testelor de examen. În cazul probelor scrise, timpul va fi suplimentat cu o oră, în timp ce în cazul probei la limba străină, candidaților li se vor acorda suplimentar până la două ore astronomice.

Instrucțiunea prevede că elevii cu CES vor susține examenele în instituții special amenajate – dotate cu rampe de acces, cu grupuri sanitare adaptate, iluminare specială etc.

Totodată, candidații care sunt în imposibilitatea de a scrie sau citi textul de examen vor dispune de un asistent individual care le va facilita acest exercițiu. Instrucțiunea stabilește și modalitatea de organizare a examenului pentru candidații imobilizați temporar sau definitiv. În astfel de cazuri, elevii și

Foto simbol

părinții pot solicita susținerea testelor la locul imobilizării, simultan cu toți candidații din țară. În acest scop, președinții centrelor de examen vor desemna un asistent care se va afla la locul desfășurării examenului pentru a supraveghea buna desfășurare a acestuia.

Pentru a putea beneficia de condiții speciale de susținere a examenelor, părinții și elevii trebuie să depună o cerere către directorul instituției de învățământ, în baza Concluziei Consiliului Medical Consultativ. La rândul lor, instituțiile vor înainta dosarele direcțiilor raionale/municipale de învățământ, care le vor transmite spre examinare Comisiei Naționale de Examine.

Prevederile noului document au fost consultate cu membrii Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării, propunerile lansate în cadrul discuțiilor fiind luate în calcul la redactarea variantei finale a instrucțiunii.

Instrucțiunea privind procedurile specifice de examinare a elevilor cu cerințe educaționale speciale poate fi găsită pe adresa <http://aee.edu.md/>.

Sursa: www.edu.md

PPFC a lansat șirul de instruirii pentru desfășurarea programului educațional destinat copiilor din familiile afectate de alcoolism

Pe parcursul lunii martie curent, AO "Parteneriate pentru fiecare copil" (PPFC) a organizat un șir de instruirii pentru formarea persoanelor care vor realiza programul de asistență psiho-socială pentru copii din familii afectate de alcool. În acest scop, au fost selectate și instruite în jur de 30 de persoane din raioanele în care va fi pilotat acest program: Ungheni, Orhei, Călărași, Telenești și Fălești. Acestea vor activa în calitate de moderatori pentru două grupuri de beneficiari ai programului: copii și adulți.

Programul menționat este unul educațional, cu efecte terapeutice și este orientat spre două categorii de beneficiari: adulți și copii, cu vârsta cuprinsă între 6 și 18 ani, care au în familie pe cineva dependent de alcool. Programul are drept scop schimbarea atitudinii copilului față de situația proprie și situația în familie, schimbarea comportamentului copilului în familie, îmbunătățirea stării psiho-emoționale a copilului din familia afectată de consumul de alcool, îmbunătățirea autoaprecierii, realizarea mai bună în școală, comunitate și grupurile de copii, prevenirea consumului de alcool de către copii ș.a.

Moderatorii urmează să identifice beneficiarii, să organizeze grupurile, după care să desfășoare întâlnirile propriu-zise. Durata cursurilor va fi de două ore. Pe lângă activitățile de grup, vor putea fi realizate și ședințe individuale. Participarea la program este gratuită.

Moderatorii de grup au fost selectați în bază

de concurs public, desfășurat în fiecare din cele cinci raioane menționate, fiind din diferite domenii de activitate, la concurs au participat studenți, profesori, educatori, asistenți sociali, psihologi școlari, manageri ai serviciilor și ONG locale. Criteriul cel mai important de selectare a fost experiența și capacitatea de lucru cu grupurile de copii și maturi.

Programul de asistență psiho-socială pentru copii din familii afectate de alcool este implementat în Republica Moldova, începând cu anul curent, după modelul Ersta Vandpunkten din Suedia, care are la bază un program similar desfășurat, începând cu anul 1977, în SUA. În Suedia acest program se desfășoară cu succes din anul 1989 și a cuprins, până în prezent, în jur de 1200 de copii.

Instruirile au fost organizate în cadrul Proiectului „Familie puternică pentru fiecare copil”, implementat de PPFC, cu suportul financiar al USAID.

Deciziile administrațiilor publice locale mai aproape de interesele copiilor

Serviciile sociale adresate familiilor cu copii, dezvoltate și prestate la nivel de raion, sunt evaluate și monitorizate periodic de membrii Consiliilor Consultative ale Copiilor (CCC). Acest lucru a devenit posibil grație constituirii acestor consilii, în opt raioane beneficiare ale proiectului „Familie puternică pentru fiecare copil”, cu suportul AO “Parteneriate pentru fiecare copil” (PPFC) și susținere financiară din partea USAID.

CCC reprezintă o formă de asociere a copiilor și tinerilor, care le permite să-și exprime opiniile și să realizeze propriile proiecte care să corespundă necesităților și intereselor specifice comunității lor. Consiliul activează în calitate de partener al Direcției raionale de Asistență Socială și Protecție a Familiei (DASPF) în procesul de dezvoltare, implementare, evaluare și monitorizare a politicilor și programelor locale cu privire la copii și tineret.

Astfel, CCC este în strânsă colaborare cu reprezentanții DASPF, cu organizațiile neguvernamentale ce prestează servicii copiilor din familiile în situație de risc, cu școlile de masă, instituțiile rezidențiale și asistenții sociali comunitari care cunosc, atât comunitatea, cât și copiii din aceasta.

Tinerii consilieri participă cu regularitate la ședințele Consiliului raional pentru Protecția Drepturilor Copilului, unde sunt discutate diverse subiecte cu privire la protecția drepturilor copiilor. În cadrul acestora, membrii CCC pot veni cu recomandări și propuneri pentru îmbunătățirea și schimbarea situației în domeniu. Toate aceste acțiuni contribuie nemijlocit la apropierea deciziilor adoptate de autoritățile publice locale de interesele copiilor. Astfel, CCC asigură că vocile copiilor rămași fără îngrijire părintească (din instituțiile rezidențiale, alte forme de îngrijire) sunt auzite

și luate în considerație atunci când deciziile îi privesc.

Potrivit Nataliei Semeniuc, consultant în participarea copiilor în cadrul PPFC, Consiliul Consultativ al Copiilor se situează în rândul structurilor cu pondere din cele opt raioane, obținând statutul unui grup de inițiativă. Tinerii consilieri participă la un șir de traininguri, dar și la numeroase întruniri la nivel de raion de unde au posibilitatea să se informeze foarte detaliat și din prima sursă cu privire la măsurile de protecție socială a copiilor. Ei sunt instruiți cum să identifice copiii cu probleme, studiază principiile de organizare și funcționare a serviciilor, care, ulterior, le sunt utile în procesul de evaluare și monitorizare a situației copiilor plasați în cadrul acestor servicii. Membrii consiliilor monitorizează servicii sociale cum ar fi: asistența parentală profesionistă (APP), centre de plasament

pentru copii cu dizabilități, case de copii de tip familie ș.a. „Un aspect mai nou ține de integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în școlile generale. În acest context, există și unele rezultate, în urma monitorizării realizate de CCC din Călărași. Vreau să vă asigur că toate recomandările și sugestiile sunt elaborate profesionist, membrii consiliului fiind instruiți și ghidați de coordonatorul adult”, a menționat Natalia Semeniuc.

La rândul lor, reprezentanții autorităților publice locale spun că toate cazurile semnalate de copii, precum și recomandările înaintate de tinerii consilieri sunt puse în discuție în cadrul ședințelor Consiliului raional și a Consiliului pentru Protecția Drepturilor Copiului, iar ulterior sunt identificate soluții pentru fiecare situație în parte.

Angela SÎRBU,
șef al Direcției Asistență Socială
și Protecție a Familiei Telenești

„Din momentul când a fost creat CCC Telenești, membrii acestuia au evaluat, atât casele de copii de tip familie, cât și toți asistenții parentali profesioniști, după care au venit cu propuneri în baza la ceea ce au identificat ei. Pot să vă spun că membrii consiliului au reușit să identifice probleme pe care noi nu le-am constatat. Probabil, copiii plasați în serviciile evaluate au fost mai deschiși și mai receptivi cu semenii lor, decât cu noi, specialiștii. Toate recomandările CCC sunt binevenite, le luăm în considerație și am întreprins și câteva acțiuni, care vor conduce, nemijlocit, la îmbunătățirea serviciilor sociale din raionul Telenești”.

Viorica HAREA,
coordonator adult,
Consiliul Consultativ al Copiilor,
Fălești

„Recent am prezentat conducerii raionului și specialiștilor responsabili raportul de

monitorizare a activității a cinci centre comunitare multifuncționale din raionul Fălești. La această ședință au participat și directorii acestor centre și ne-a bucurat foarte mult că din partea lor a venit solicitarea ca, propunerile și recomandările incluse în raport să fie aduse la cunoștință și lucrătorilor din centrele comunitare. În timpul monitorizărilor am ajuns la concluzia că este necesar de a întocmi un plan de acțiuni pentru organizarea timpului liber al copiilor plasați în centrele respective. Astfel, a fost luată hotărârea ca, împreună cu membrii CCC, copiii din centre și membrii consiliului local al elevilor să fie gândite mai multe activități de recreere-socializare a copiilor”.

Victor BULHAC, elev în clasa a XI-a,
LT Țibirica, membru al CCC Călărași

„Este un proiect foarte interesant pentru toți copiii, astfel noi facem un pas spre a schimba viitorul semenilor noștri, ca ei să se poată dezvolta într-un mediu prietenos și sănătos. Împreună cu ceilalți membri ai consiliului analizăm situația reală cu privire la respectarea drepturilor noastre. În timpul monitorizărilor identificăm unele probleme cu care se confruntă un copil, sau un grup de copii, sau chiar o comunitate întreagă. Toto-

dată, analizăm și examinăm dacă drepturile sunt respectate și ascultate de persoanele care au grijă de ei, ne străduim să găsim cele mai realiste soluții de rezolvare a problemei date și încercăm să analizăm dacă resursele financiare și cele umane alocate pentru asigurarea drepturilor copiilor sunt utilizate eficient. Îmi place foarte mult ceea ce facem și sunt mulțumit că pot ajuta și alți copii”.

Elena GONȚA,
șef al Direcției Învățământ, Tineret
și Sport Călărași

„Pentru noi rapoartele care vin din partea CCC sunt o sursă suplimentară de informație privind problemele cu care se confruntă copiii care au fost dezinstituționalizați sau cei plasați în APP, deoarece agenda în baza căreia lucrează copiii din CCC este puțin diferită în comparație cu cea a specialiștilor. Specialiștii se interesează în privința respectării cadrului normativ, incluziunii și integrării în mediile sociale și educaționale, pe când membrii consiliului sunt preocupați de cât de bine se simt copiii în mediile în care au fost plasați. După cum se știe, o comunicare între semenii este una de la egal la egal, mai des-

chisă, cu un grad mai înalt de veridicitate și fără complexe. În momentul evaluării, copiii plasați în servicii nu-și pun problema să ascundă ceva de semenii lor. Între ei s-a legat și o prietenie strânsă, o relație de încredere. Întotdeauna ținem cont de propunerile CCC și e foarte bine că au parte de un coordonator adult, care îi ghidează în prelucrarea datelor primare obținute în timpul monitorizărilor. În același timp, este o experiență bună și pentru tinerii consilieri, deoarece voluntariatul pe care îl fac ei, le servește și ca o ghidare în cariera pe care o vor urma în viață”.

Oxana OSTAP, coordonator adult,
Consiliul Consultativ al Copiilor,
Telenești

„Chiar la moment, împreună cu membrii consiliului, suntem antrenați în monitorizarea și evaluarea situației copiilor cu CES, reintegrați în școlile generale. Această activitate urmează să o desfășurăm în 11 școli din raion, în concordanță cu reprezentanții APL. Până acum am monitorizat, de asemenea, Serviciul APP și casele de copii de tip familie. Propunerile noastre sunt luate în calcul, de fiecare dată, de către factorii de decizie”.

O campanie de informare despre Serviciul de asistență parentală profesionistă va fi desfășurată la Cahul

Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei (DASPF) Cahul va lansa, în timpul apropiat, o campanie de promovare a Serviciului de asistență parentală profesionistă (APP). Acțiunile de informare se vor desfășura cu genericul „la-mă în familia ta!”.

Potrivit lui Maria Niculiță, specialist principal în protecția copilului, DASPF Cahul, este necesar de a lărgi acest tip de serviciu social, deoarece sunt foarte multe solicitări de a plasa copii, în special de vârstă mică, în cadrul anumitor servicii, pentru a evita instituționalizarea lor. „Aceasta va permite copiilor aflați în situație de risc să crească și să se dezvolte într-un mediu familial. Avem planificate în bugetul local surse financiare pentru extinderea acestui serviciu, reieșind din multiplele situații de criză în care se află deseori copiii care necesită plasament de urgență”, a spus doamna Niculiță.

Pentru promovarea Serviciului de asistență parentală profesionistă, DASPF

Cahul va publica mai multe informații în ziarul local, va prezenta acest serviciu în cadrul mai multor ședințe, mese rotunde, seminare cu participarea specialiștilor din mai multe domenii, etc. În acest sens, au fost informați deja membrii echipelor multidisciplinare, primarii localităților din raionul Cahul.

La momentul actual, în raionul Cahul activează șapte asistenți parentali profesioniști, care au în plasament 18 copii.

Asistența parentală profesionistă este un serviciu social adresat copiilor lipsiți de îngrijirea părintească din cauza că sunt orfani sau pentru că nu pot locui temporar împreună cu propriii părinți.

Foto simbol

ACASĂ e lângă MAMA

Se spune că fericirea copiilor este acolo unde este și mama lor. Pe Maria (nume schimbat) din raionul Soroca, mamă a doi copii, am cunoscut-o anul trecut, atunci când, împreună cu un grup mărinimos de copii, părinți și profesori, am reușit să le facem, în prag de iarnă, o mică sărbătoare.

Revenim, așadar, la cazul acestei familii, pentru că ne dorim ca în calea fericirii celor doi copii și a mamei lor să nu mai stea sărăcia, abandonul, neputința.

Maria s-a născut în orașul Chilia din regiunea Odesa, Ucraina. Femeia își aduce aminte cu nostalgie de strada pe care a copilărit – Sevastopoliskaia 7 – și de la care, mai târziu, avea să pornească în lume, pe un drum lung, în căutarea fericirii, departe de casa părintească și de ai săi dragi.

Erau 6 copii în familie, o realizare pentru care orice femeie își merită cu prisosință titlul de *Mamă – Eroină*. Din păcate, în acest caz, mama a fost decăzută din drepturile părintești, iar copiii instituționalizați, în diferite internate din Ucraina. De atunci nu au mai fost alături unul de altul, deși, pentru puțin timp, împreună cu Maria, a fost o soră instituționalizată în același internat cu ea. Apoi, Maria, a fost transferată la școala internat auxiliară din

Tuzlî, regiunea Tatarbunar, unde a finalizat 8 clase, astfel cele două surori fiind despărțite.

Anii au trecut, Maria a muncit și locuit o vreme în orașul Veazniki din regiunea Vladimirsk, Federația Rusă. Își făcuse prieteni, cunoscuse un băiat, alături de care, mai târziu, a acceptat să se stabilească într-un sat din Moldova. Aici au adus pe lume primul copil, iar la scurt timp, tinerii deveneau părinți pentru a doua oară. Părea că viața luase o turnură fericită. Din păcate, în timpul unei călătorii în Ucraina, Mariei i-au fost furate toate actele, inclusiv pașaportul. În lipsa documentelor, cei doi nu au putut să-și oficializeze relația. Dar actele nu erau unicele care lipseau în acea tânără familie. Lipsurile au dus la separarea celor doi părinți. Rămăsa cu doi copii mici, fără surse de existență, fără o locuință, Maria a fost nevoită să-și caute un loc de muncă. L-a găsit, în casa unei femei, care a acceptat și să o găzduiască.

Era însă, un lucru care o ținea departe de copiii săi. Având venituri modeste, instabile, cineva a sfătuit-o să-și dea copiii la internat până va mai prinde la puteri. Nu a putut lua copiii acasă, tot din acel motiv, fără un act de identitate, respectiv fără un loc de muncă și fără o sursă sigură de venit, nu a riscat să-ia lângă ea.

Cu toate acestea îi vizita cu regularitate la internat. Mergea să-i vadă în zilele de odihnă: îi iubește și le dorește tot binele din lume.

Din păcate, timpuri mai bune nu au venit pentru această familie. În lipsa unui act de identitate, Maria nu a putut fi angajată niciodată, nu poate fi luată la evidență la oficiul forței de muncă, fapt pentru care, muncește cu ziua.

Pentru a-și perfecta un act de identitate, care ar ajuta-o să deschidă mai multe uși, Maria s-a adresat la mai multe instituții diplomatice din Republica Moldova, Federația Rusă și Ucraina. Până atunci însă, oficial, Maria „nu există”. Are mare noroc de autoritățile locale și de asistența din partea AO „Parteneriate pentru fiecare copil” (PPFC), care îi oferă un suport pentru ca această familie, ulterior, să fie unită și să reușească de

sine stătător să facă față tuturor necesităților, mai ales că anul acesta băiatul cel mic absolvă școala internat și revine acasă. În acest caz, familia va beneficia de Serviciul social de sprijin familial. Mihai (nume schimbat) așteaptă cu nerăbdare să revină acasă pentru totdeauna, pentru a începe un nou parcurs al vieții sale. Vrea să deprindă o meserie, pentru a-i fi mamei de ajutor.

Foarte curând vor fi din nou împreună: mama și cei doi fii și ne dorim ca, de această dată, etapa pe care o încep să vină doar cu lucruri pozitive, pentru ca cei trei să poată recupera în voie anii în care au stat separați, fără ca bucuria regăsirii să le fie umbră de lipsurile materiale.

Ne dorim ca ACASĂ să fie cu adevărat acel loc în care totul este posibil, dacă toți sunt acasă, dacă toți sunt sănătoși.

PPFC implementează până în anul 2017 proiectul „Familie puternică pentru fiecare copil”. Acesta vine să susțină administrația publică centrală și 11 raioane din țară să-și consolideze sistemul de protecție socială a copilului, pentru a asigura bunăstarea, dezvoltarea și siguranța copilului în sânul familiei.

.....
Foarte curând vor fi din nou împreună: mama și cei doi fii și ne dorim ca, de această dată, etapa pe care o încep să vină doar cu lucruri pozitive, pentru ca cei trei să poată recupera în voie anii în care au stat separați,
.....

Această publicație este realizată în cadrul proiectului „Familie puternică pentru fiecare copil” de AO „Parteneriate pentru fiecare copil” în cooperare cu Guvernul R. Moldova, prin intermediul Advancing Partners & Communities (acord Nr. APC-GM-0028), în cadrul unui acord de cooperare încheiat cu Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională pe o perioadă de 5, valabil din 01 octombrie 2012 (Nr. AID-OAA-A-12-00047).

Colegiul de redacție:

Violina LAVRIC, Manager Comunicare PPFC
Tatiana COCIAȘ, Specialist în Comunicare și Relații cu Publicul PPFC
Design și procesare computerizată:
Ecaterina RUSSU

AO „Parteneriate pentru fiecare copil”
Str. Kogălniceanu 75, of . 3, 7
Chișinău, MD – 2009
Republica Moldova
Tel.: + 373 22 23 86 69
e-mail: presa@p4ec.md
web: www.p4ec.md